

**UCHWAŁA NR XXVIII/207/2020
RADY POWIATU W MYSZKOWIE**

z dnia 26 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Myszkowskim na lata 2021 -2023”

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2020 r., poz. 920) oraz art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 821) Rada Powiatu w Myszkowie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Myszkowskim na lata 2021 -2023”, w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Myszkowie oraz Dyrektorowi Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu

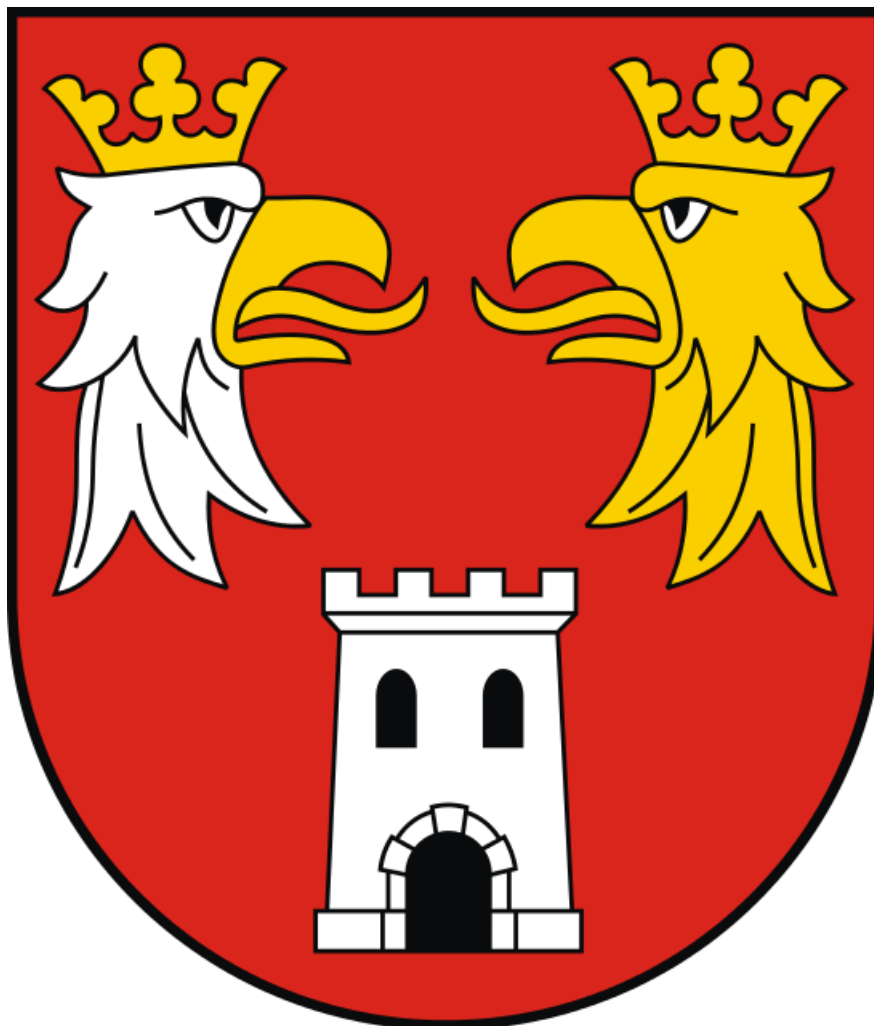
Wojciech Picheta

Załącznik do uchwały Nr XXVIII/207/2020

Rady Powiatu w Myszkowie

z dnia 26 listopada 2020 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE MYSZKOWSKIM
NA LATA 2021 – 2023**

MYSZKÓW 2020

SPIS TREŚCI

I.WSTĘP	3
II.PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	3
III.WSPIERANIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ PRZEZ ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ	3
IV.POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W MYSZKOWIE JAKO ORGANIZATOR ODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	5
V.RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE MYSZKOWSKIM	7
VI.INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE MYSZKOWSKIM	9
VII.LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2018-2020	11
VIII.OSOBY USAMODZIELNIANE	11
IX.CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023	12
X.ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	14
XI.ODBIORCY PROGRAMU.	14
XII.REALIZATORZY PROGRAMU	14
XIII.ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU	15
XIV.PODSUMOWANIE	15

I. WSTĘP

Rodzina jest pierwszym, naturalnym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka w każdym okresie jego rozwoju. Jest podstawą jego istnienia, zaspokaja jego potrzeby, daje wiedzę i umiejętności niezbędne w dalszym życiu. Bardzo istotna jest harmonijność funkcjonowania rodziny. Dlatego też należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. W szerszej perspektywie jest ona elementem rozwoju i przemian całego społeczeństwa.

W sytuacji kiedy rodzina naturalna nie wypełnia swojej funkcji wobec dziecka w sposób prawidłowy, co może zagrażać dobru dziecka, wówczas najlepszą alternatywną formą opieki nad dzieckiem, oferującą optymalne warunki dla jego rozwoju jest piecza zastępcza. Organizatorem pieczy zastępczej w Powiecie Myszkowskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje Starosta za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Niniejszy program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie Powiatu Myszkowskiego oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Głównym celem programu jest rozwój działań wspierających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą, podejmowanie inicjatyw zapewniających odpowiednią ilość miejsc w pieczy zastępczej oraz wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków.

Przedstawiony program służy kontynuowaniu dotychczasowych działań, a także ustala priorytety w 3-letniej perspektywie z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Rozwój systemu pieczy zastępczej w planowaniu konkretnych działań oraz osiąganiu coraz wyższych standardów opieki nad dzieckiem, zakłada wieloetapowy proces podniesienia jakości oferowanego wsparcia.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Myszkowskim na lata 2021-2023 został sporządzony na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2020 r, poz 821). Podstawę prawną Programu stanowi art. 180 ust 1, pkt 1 ww. ustawy, zgodnie z którym do działań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie realizowane są także w oparciu o:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Konwencja o Prawach Dziecka
3. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

III. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ PRZEZ ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ

Zadania gminy :

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dziećmi, w tym placówek wsparcia dziennego,

–praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

–organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

–prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Kolejnym zadaniem jest współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Gmina na podstawie art. 191 ust. 9 i 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

–10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

–30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

–50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zadania powiatu:

Pieczę zastępczą zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy organizuje powiat.

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

1) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

3) wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Do zadań własnych powiatu należy:

➤opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;

➤zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

➤organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;

➤tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

➤prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

➤organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny

zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa;

- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;

- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

- prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46;

- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

- finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

- finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

- finansowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

- przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. .

IV. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W MYSZKOWIE -

JAKO ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez Starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania.

W Powiecie Myszkowskim funkcję tą pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie.

Zgodnie z art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań organizatora należy w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji zawodowej i niezawodowej rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnieniu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,

- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

- zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,

- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczących predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego,

–zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,

–zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,

–organizowanie pomocy przy wsparciu wolontariuszy dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka,

–współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami

i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi,

–prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,

–zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,

–dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,

–prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenia i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą,

–przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

–zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,

–zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,

–przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy,

–zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,

–organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Nadzór i opieka nad rodzinami zastępczymi należy do wyznaczonego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (art. 77).

Jak stanowi art. 79 ust. 3 ustawy, praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego.

Ponadto, zgodnie z art. 79 ust. 4 koordynator nie może prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat. Nie może także pracować z więcej niż piętnastoma rodzinami.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wybierając kandydata na stanowisko koordynatora kieruje się jego kompetencjami i profesjonalizmem w wykonywaniu swoich obowiązków, którymi są:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka

w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,

–przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,

–pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,

- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej są zadaniami kompleksowymi, dotyczącymi całokształtu funkcjonowania rodziny zastępczej oraz rodzinnego domu dziecka. Należą do nich bowiem zarówno działania związane z udzielaniem wsparcia w codziennym wypełnianiu obowiązków przez osoby prowadzące rodzinne formy pieczy zastępczej, wsparcie dla pełnoletnich wychowanków, kwestie formalne związane z organizacją pomocy specjalistycznej bądź kontrolą sytuacji prawnej podopiecznych. Fachowość i rzetelność podejmowanych przez koordynatora działań ma gwarantować zobowiązanie go przez ustawodawcę do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie. Ponadto jest on uprawniony do korzystania z poradnictwa zawodowego, które ma wzmocnić jego kompetencje i zapobiec wypaleniu zawodowemu.

V. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE MYSZKOWSKIM:

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Rodziną pieczę zastępczą dzielimy na:

1. Rodziny zastępcze spokrewnione (małżonkowie lub osoba, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, tj. babcia, dziadek, brat, siostra),
2. Rodziny zastępcze niezawodowe (małżonkowie lub osoba, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
3. Rodziny zastępcze zawodowe (małżonkowie lub osoba, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka) - a wśród nich:

- pełniące funkcję pogotowia rodzinnego (umieszcza się w nich nie więcej niż 3 dzieci, w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej jest dopuszczalne umieszczanie w tym samym czasie większej liczby dzieci - na pobyt okresowy, do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej, nie dłużej niż na 4-8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej).

- specjalistyczne (umieszcza się w niej dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, tj. niedostosowanych społecznie jak również małoletnie matki z dziećmi; w rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci).

4. Rodzinny dom dziecka (może w nim przebywać łącznie 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej).

Poza podstawowym w/w podziałem można wyróżnić rodziny pomocowe, które w sytuacjach, kiedy rodziny zastępcze nie będą w stanie czasowo sprawować opieki nad umieszczonymi dziećmi przejmą nad nimi opiekę.

Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka, oraz małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy zostali przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Osoby, które podejmują się pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka są w swoich działaniach obciążone bardziej niż naturalne rodziny. Wynika to z niedookreślonej roli

rodzica zastępczego i braku wsparcia społecznego. Ponadto dzieci przebywające w pieczy zastępczej często przejawiają zachowania problemowe, które są skutkiem stresu i problemów emocjonalnych związanych z ich dotychczasową sytuacją rodzinną i wymagają zwiększonej uwagi, a często pomocy specjalistycznej. Dlatego opiekunami zastępczymi powinny być osoby, które będą w stanie zapewnić dziecku opiekę i bezpieczeństwo, zdolne do zaspokojenia potrzeb nie tylko materialnych, ale przede wszystkim emocjonalnych dziecka.

Ustawa ściśle określa warunki jakie spełniać musi osoba kandydująca do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Niezbędne jest także ukończenie przez tych kandydatów odpowiedniego szkolenia i zakwalifikowanie przez organizatora pieczy zastępczej.

W przypadku rodziny zastępczej spokrewnionej szkolenie może być prowadzone wg. indywidualnych programów zależnie od potrzeb rodziny w dziecka.

Analiza stanu pieczy zastępczej na terenie powiatu w latach 2018 - 2020

W Powiecie Myszkowskim w latach 2018-2020 funkcjonowało:

Tabela nr 1.

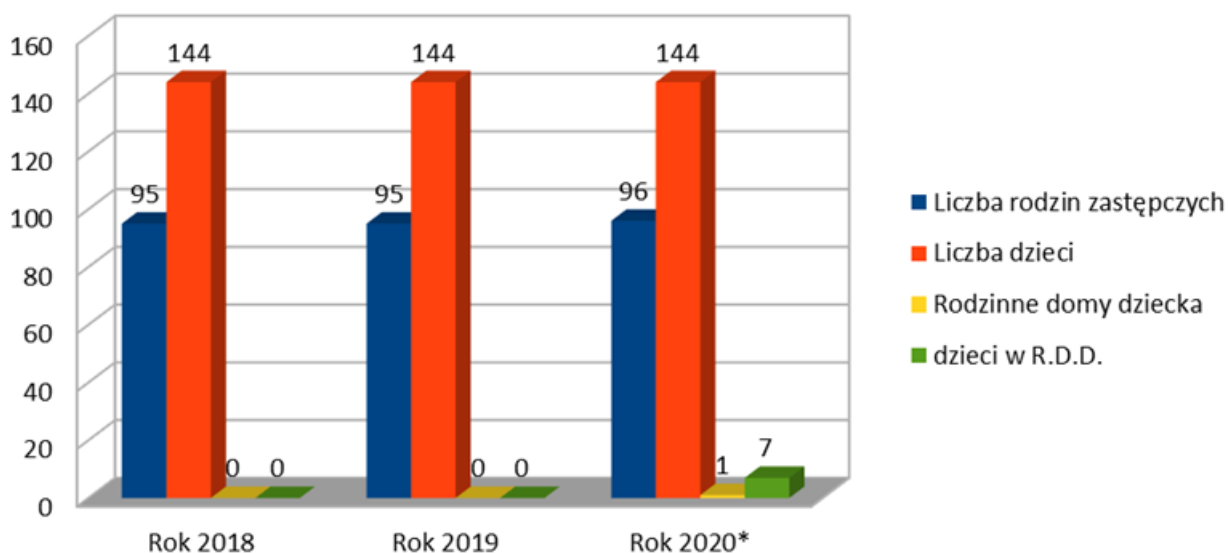
Rok	Rodziny zastępcze	Liczba dzieci	Rodzinne domy dziecka	Liczba dzieci
2018	95	144	0	0
2019	95	144	0	0
2020*	95	144	1	7

Stan na .30.09.2020 r.

źródło: opracowanie własne

Wykres 1.

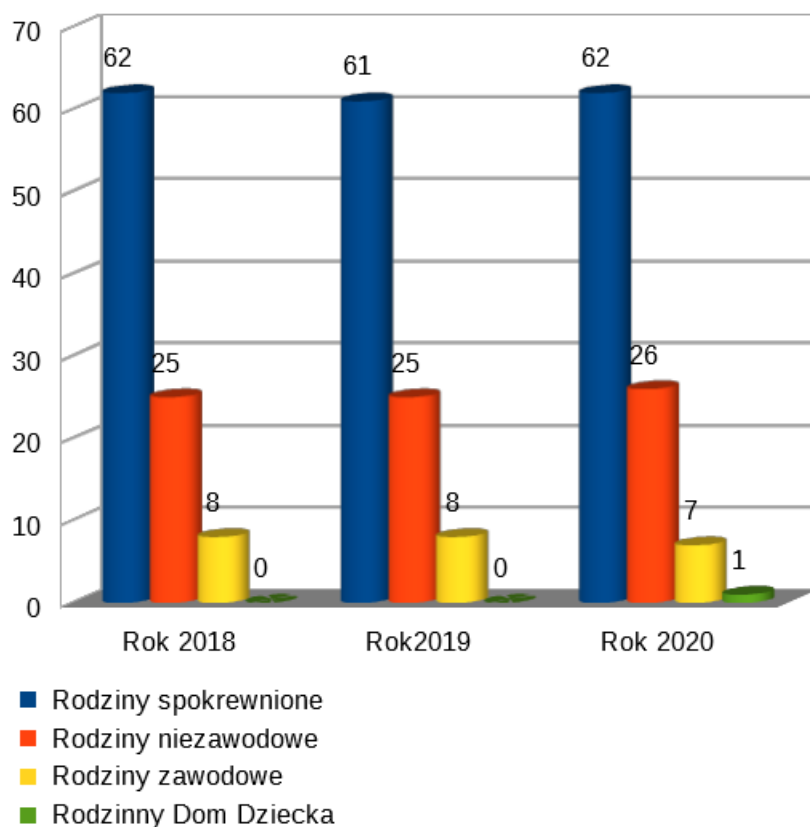
Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu myszkowskiego

* stan na dzień 30.09.2020 r.

Źródło: opracowanie własne

Wykres nr 2. Typy rodzin zastępczych (w latach 2018 – 2020)

2020 r. - stan na dzień 30.09.2020 r.

Tabela nr 2.

Najczęstsze przyczyny umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu myszkowskiego (w latach 2018 – 2020)

LP.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci		
		2018	2019	2020*
1.	uzależnienie rodziców	109	110	107
2.	przemoc	0	0	3
3.	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	18	14	16
4.	pólsieroctwo	8	10	10
5.	sieroctwo	9	8	8
6.	niepełnosprawność i długotrwała choroba rodziców	9	3	2
7.	bezrobocie	0	0	0
8.	pobyt za granicą kraju jednego z rodziców	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

*- stan na 30.09.2020 r.

VI. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE MYSZKOWSKIM

W przypadku braku możliwości umieszczenia dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej zostają one kierowane do instytucjonalnych form pieczy.

Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie placówki opiekuńczo wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo- terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze zaspokajają potrzeby bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne i religijne dzieci i młodzieży, a także zapewniają przysługujące świadczenia zdrowotne i dostęp do kształcenia.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza może być prowadzona na terenie innego powiatu na zasadzie porozumienia zawartego pomiędzy starostą powiatu, który prowadzi placówkę opiekuńczo- wychowawczą, a starostą powiatu na terenie którego prowadzona jest placówka opiekuńczo – wychowawcza.

Każda placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Na terenie Powiatu Myszkowskiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo - wychowawcza typu socjalizacyjnego w Żarkach Letnisku oraz placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego Rodzinny Dom Dziecka w Myszkowie.

Tabela nr 3. Liczba dzieci umieszczonych w placówce:

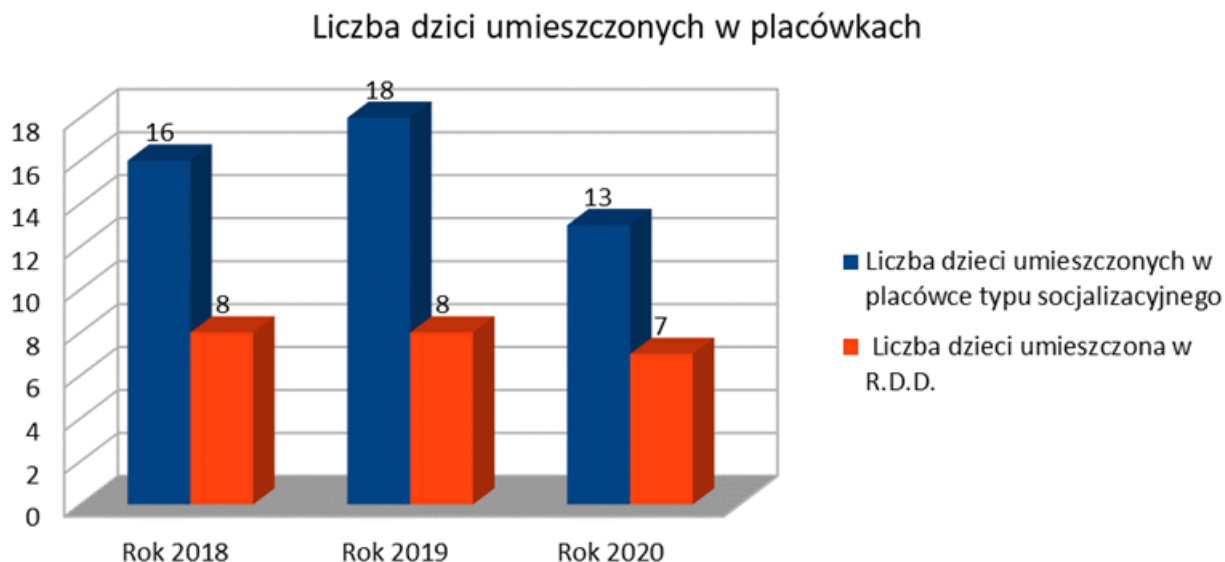
Rok	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo -wychowawczej typu socjalizacyjnego	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka
2018	16	8
2019	18	8
2020*	13	7

*stan na dzień 30.09.2020r.

Źródło: opracowanie własne:

Wykres nr 3.

Liczba dzieci przebywających w placówce typu socjalizacyjnego oraz w Rodzinnym Domu Dziecka na terenie powiatu myszkowskiego (w latach 2018 – 2020)

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 4. Najczęstsze przyczyny umieszczania dzieci w placówce typu socjalizacyjnego na terenie powiatu myszkowskiego (w latach 2018– 2020)

LP.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci		
		2018	2019	2020
1.	uzależnienie rodziców	10	10	5

2.	przemoc	3	2	4
3.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	2	5	4
4.	pólsieroctwo	0	0	0
5.	sieroctwo	1	1	0
9.	inne	1	0	0
	Razem	16	18	13

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 5. Najczęstsze przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnym domu dziecka (w latach 2018 - 2020)

LP.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci		
		2018	2019	2020
1.	uzależnienie rodziców	4	5	4
2.	przemoc	3	3	2
3.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
4.	pólsieroctwo	0	0	0
5.	sieroctwo	1	0	0
9.	inne	0	0	0
	Razem	8	8	6

Źródło: opracowanie własne

VII. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2021-2023

W myśl art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej występuje konieczność określenia limitów dotyczących tworzenia rodzin zastępczych, dlatego też należy uwzględnić w 3 letnich planach zawieranie umów z rodzinami zastępczymi zawodowymi.

Na podstawie prowadzonego rejestru kandydatów spełniających warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, Starosta wybiera i zawiera umowę z kandydatami uwzględniając limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok budżetowy.

Poniżej przedstawiono liczbę rodzin zastępczych zawodowych, które planuje się utworzyć w kolejnych latach. Jednocześnie należy podkreślić, że założone limity mogą ulec zmianie – w zależności od aktualnych potrzeb, zmieniającej się sytuacji oraz posiadanych środków finansowych.

Limity nowych zawodowych rodzin zastępczych przewidziane na lata:

2021 r. – 1 rodzina zawodowa

2022 r. – 1 rodzina zawodowa

2023 r. – 1 rodzina zawodowa.

VIII. OSOBY USAMODZIELNIANE

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Warunkiem do uzyskania pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji opracowanego wspólnie z opiekunem indywidualnego planu usamodzielnienia.

Osoba usamodzielniana może skorzystać z następujących form pomocy:

- 1) pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- 2) pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- 3) pomoc rzeczowa na zagospodarowanie,
- 4) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w uzyskaniu zatrudnienia.

Tabela nr 6. Pomoc dla Wychowanków

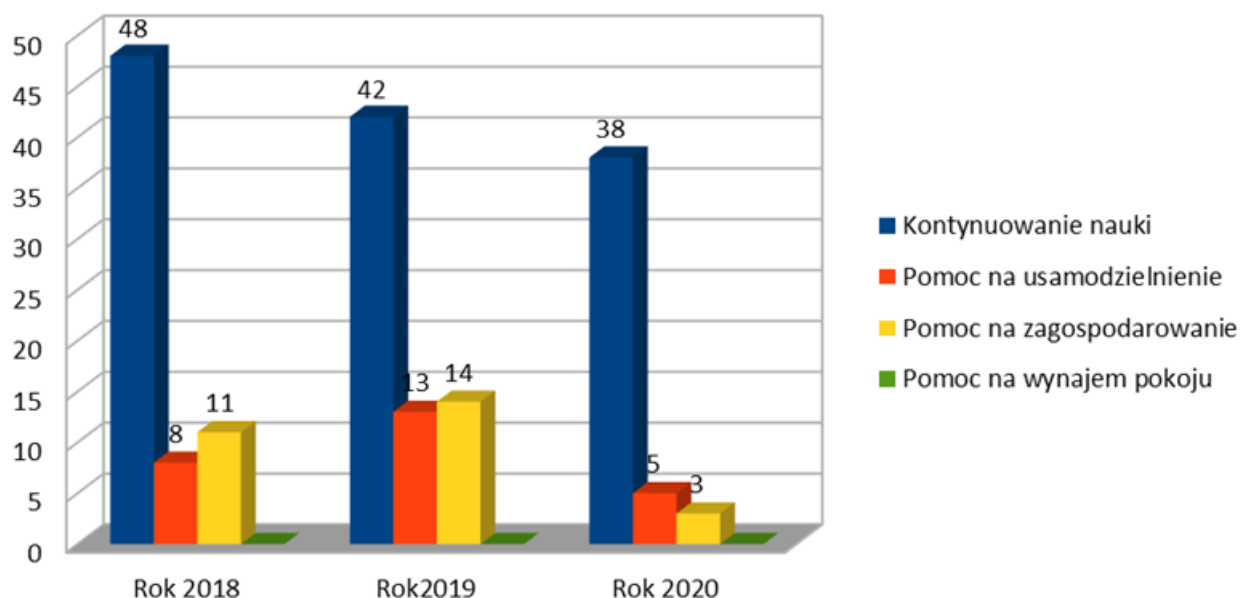
Rok	Kontynuowanie nauki	Pomoc na usamodzielnienie	Pomoc na zagospodarowanie	Pomoc pieniężna na wynajem pokoju
2018	48	8	11	0
2019	42	13	14	0
2020*	38	5	3	0

Stan na dzień 30.09.2020 r.

źródło: opracowanie własne

Wykres nr 4. Pomoc dla Wychowanków

Pomoc dla Wychowanków w latach 2018 -2020

źródło: opracowanie własne

stan na dzień 30.09.2020 r.

Usamodzielniani Wychowankowie, którzy opuszczają pieczę zastępczą niejednokrotnie borykają się z trudnościami w stworzeniu sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych, co wiąże się po części z brakiem tanich mieszkań komunalnych. Wielu z nich często cechuje bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te często utrudniają realizację programów usamodzielnienia.

Dlatego tak ważne jest motywowanie usamodzielnionych wychowanków do jak najdłuższego kontynuowania nauki (szkoły policealne, studia) i zdobywania dodatkowych kwalifikacji czy też uczestnictwa w kursach zawodowych, aby wychowankowie byli odpowiednio przygotowani (zawodowo) do samodzielnego życia.

IX. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023

Priorytetowym celem Programu na lata 2021 - 2023 jest nieustanny rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej oraz kompleksowe wsparcie rodzin zastępczych na terenie Powiatu Myszkowskiego.

Cel szczegółowy 1 - Zapewnienie wystarczającej liczby miejsc dla dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Zadania niezbędne do realizacji:

- 1) Systematyczne podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie wiedzy o rodzinnej pieczy zastępczej (czym jest rodzina zastępcza i jaka jest jej rola).
- 2) Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodziny pomocowej oraz wolontariuszy.
- 3) Kwalifikacja kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodziny pomocowej, w tym: organizowanie stosownych szkoleń.

Cel szczegółowy 2 - Kontynuacja dotychczas świadczonej pomocy, a także poszerzenie wachlarza usług na kolejne lata.

Zadania niezbędne do realizacji:

- 1) Objęcie rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz innych specjalistów w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną.
- 2) Nieustanny monitoring sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.
- 3) Ocenianie rodzin zastępczych.
- 4) Umożliwienie bezpłatnego korzystania rodzinom zastępczym ze wsparcia specjalistycznego - psycholog, prawnik, pedagog, doradca zawodowy.
- 5) Realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zarówno tych obligatoryjnych jak i fakultatywnych).
- 6) Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia w postaci wolontariatu oraz rodzin pomocowych.
- 7) Rozwój kompetencji wychowawczych i opiekuńczych osób tworzących rodziny zastępcze poprzez udział rodzin w szkoleniach doskonalących.
- 8) Umożliwienie wymiany doświadczeń i integracji poprzez organizowanie grup wsparcia i spotkań integracyjnych.
- 9) Umożliwienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej, pedagogom, psychologom i specjalistom pracy z rodziną współpracującym z rodzinami zastępczymi udziału w szkoleniach doskonalących.

Cel szczegółowy 3 - Doskonalenie działań w obrębie pracy z rodziną biologiczną

Zadania do realizacji:

- 1) Współpraca i koordynacja lokalnych instytucji i służb na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej w celu poprawy ich sytuacji życiowej i zmiany stylu życia.
- 2) Rozwój kompetencji interpersonalnych (np. wyrażanie uczuć, radzenie sobie z negatywnymi emocjami) rozwiązywanie konfliktów między dzieckiem a rodzicem .
- 3) Kontakt ze specjalistami – psycholog, pedagog, prawnik.

Cel szczegółowy 4 - Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Zadania niezbędne do realizacji

- 1) Realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawą o pomocy społecznej.
- 2) Umożliwienie korzystania ze specjalistycznego poradnictwa.
- 3) Umożliwienie udziału w szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe.
- 4) Pomoc w znalezieniu miejsca zamieszkania po opuszczeniu pieczy zastępczej.
- 5) Promowanie i inicjowanie działań przygotowujących młodzież do aktywnego i odpowiedzialnego funkcjonowania w świecie dorosłych.

Cel szczegółowy 5 - Współpraca z innymi instytucjami wspierającymi pieczę zastępczą.

Zadania niezbędne do realizacji:

- 1) Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, sądem, ośrodkiem adopcyjnym, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, policją a także innymi instytucjami pomocowymi celem opracowania planów pomocy dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz dokonywania okresowej oceny sytuacji dzieci i oceny rodzin zastępczych.
- 2) Współpraca z urzędami gmin i urzędem pracy celem pomocy, wychowankom usamodzielnianym w podjęciu zatrudnienia i uzyskania mieszkania z zasobów gminy.

Cel szczegółowy 6 - Podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie

Zadania do realizacji:

- 1) Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na podnoszenie kwalifikacji dla kadry zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie.
- 2) Udział w szkoleniach i konferencjach z zakresu pomocy dziecku i rodzinie.
- 3) Inicjowanie współpracy z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń dotyczącej pomocy dziecku i rodzinie.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Do źródeł finansowania zadań zawartych w Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 należą:

- 1) budżet Powiatu Myszkowskiego,
- 2) budżet państwa w ramach dotacji na wspieranie zadań własnych,
- 3) budżet samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- 4) budżet innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu myszkowskiego,
- 5) odpłatność rodziców biologicznych,
- 7) środki pozyskane z różnych źródeł.

XI. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023 są:

- 1) dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- 2) rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- 3) rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 4) usamodzielnieni wychowankowie z pieczy zastępczej.

XII. REALIZATORZY PROGRAMU

Jednostką koordynującą realizację Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- 1) rodzinami zastępczymi,
- 2) rodzinami pomocowymi,
- 3) placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- 4) Policją,
- 5) ośrodkami pomocy społecznej,
- 6) sądami rodzinnymi,
- 7) placówkami oświatowymi,

8) organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.

XIII. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

Program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 w Powiecie Myszkowskim zakłada przede wszystkim zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny, a także wzrost wiedzy społeczeństwa o systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej w naszym kraju, określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podejmowane działania będą miały istotny wpływ na liczbę pozyskiwanych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Uzyskanie dodatkowego wsparcia istniejących już rodzin zastępczych poprzez: organizowanie specjalistycznych szkoleń, grup wsparcia i zapewnienie specjalistycznej pomocy m. in. psychologicznej, prawniczej pozwoli na lepsze realizowanie założeń pieczy zastępczej, którym jest przygotowanie wychowanków do samodzielności.

Przyswojenie przez Wychowanków prawidłowych wzorców życia rodzinnego i społecznego pozwoli na zmniejszenie w przyszłości patologii społecznych i ewentualnych nieoczekiwanych umieszczeń ich potomstwa w pieczy zastępczej.

Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowanie nauki i uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych, zapewni wychowankom poczucie dobrej drogi do pełnego usamodzielnienia.

Ponadto szkolenia, kontakty i współpraca z innymi instytucjami i organizacjami, które świadczą swoją pracę na rzecz rodzin i dzieci podniesie możliwości integracji i polepszenie możliwości współpracy z rodzinami zastępczymi.

XIV. PODSUMOWANIE

Przedstawiony Program został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przepisy ustawy wyznaczają dwa zasadnicze kierunki działania. Pierwszy kładzie nacisk na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, a więc w rodzinie dziecka. Drugi kierunek koncentruje się nad sprawnym funkcjonowaniem systemu pieczy zastępczej w przypadku braku możliwości sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Reasumując, priorytetową sprawą programu jest podejmowanie kompleksowych działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej. Dlatego tak istotny jest nieustanny rozwój działań wspierających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą, a także podejmowanie inicjatyw zapewniających odpowiednią ilość miejsc w pieczy zastępczej oraz wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków.

Aby wyżej wymienione cele były prawidłowo realizowane, należy dążyć do tego, by współpraca pomiędzy organizacjami oraz instytucjami świadczącymi pomoc rodzinie i dziecku na terenie Powiatu Myszkowskiego była jeszcze bardziej efektywna.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 05 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym oraz art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem do zadań własnych Powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Starosta wyznaczył jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie.

Dotychczasowy Program opieki nad dzieckiem i rodziną oraz rozwoju systemu pieczy zastępczej obowiązywał w latach 2018-2020. Zasadnym jest więc uchwalenie kolejnego Programu, obowiązującego w latach 2021– 2023.

Celem programu jest dalszy rozwój kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin z terenu powiatu, które borykają się z trudnościami w wypełnianiu zadań opiekuńczych oraz zapewnieniu odpowiedniej opieki, stworzenie warunków do wychowania oraz kontynuowania nauki, a także zapewnienie opieki i pomoc w usamodzielnieniu dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.